

PLAN VAN AANPAK IMPULS ARMOEDEBELEID

Auteur(s)
Datum
Versie
Status

M. Scholten & A. Ligtenberg
9 juli 2019
Definitief

ALG PW 005

19-0090714

Inhoudsopgave

1	Omschrijving project	3
1.1	Aanleiding/probleemstelling	3
1.2	Doel	4
1.3	Resultaat	4
1.4	Afbakening	4
2	Aanpak	4
2.1	Stappenplan	5
2.1.1	Per stap	5
2.1.2	Beschrijving van de situatie	6
3	Beheersing	6
3.1	Tijdsplanning	6
3.1.1	Wanneer maken we welke stap?	7
3.1.2	Wie voert de stappen uit?	7
3.2	Randvoorwaarden/afhankelijkheden	7
3.3	Geld	7
3.4	Risico's	7
3.4.1	Welke risico's zijn er?	7
3.4.2	Hoe groot is de kans dat dit risico zich voordoet?	8
3.4.3	Wat zijn de mogelijke gevolgen van deze risico's?	8
3.4.4	Wat voor maatregelen zijn er nodig om de kans op deze risico's en/of de gevolgen te minimaliseren	8
3.5	Kwaliteit	8
3.6	Communicatie	8
4	Belangrijke data	8
5	Bijlage(n)	8

1 Omschrijving project

1.1 Aanleiding/probleemstelling

Armoede en schulden hebben grote invloed op het leven van mensen. Ze veroorzaken stress en leiden vaak tot een slechtere gezondheid of tot problemen binnen relaties. Schulden vormen een belemmering bij het vinden van werk of bij het behouden van werk. Armoede kan daarnaast de ontwikkeling van kinderen belemmeren. Uit het rapport van de Nationale Ombudsman “*Alle kinderen kansrijk*” blijkt dat kinderen die in armoede leven op school slechter presenteren, vaker de regels overtreden en onzeker zijn door de schaamte die armoede met zich meebrengt.

Huidig beleid

De gemeente Westland ambieert een sterke samenleving waarin iedereen meedoet, ook kinderen. Dit vanuit de overtuiging dat ieder mens een eigen verantwoordelijkheid heeft zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn. In ons Sociaal Beleidskader (SBK) stellen we ons ten doel de zelfredzaamheid van de inwoners van Westland zoveel mogelijk te behouden en versterken. Economische zelfredzaamheid zien we in ons SBK als een elementaire indicator voor de mate van zelfredzaamheid. Het bepaalt in hoeverre iemand in staat is zichzelf en eventuele gezinsleden financieel te verzorgen. Wanneer iemand niet economisch zelfredzaam is, vergroot dat de kans op een negatief zelfbeeld, problemen en zorgvragen. Het opgroeien van kinderen in armoede vergroot de kans op problemen op latere leeftijd en belemmert kinderen in hun sociale en maatschappelijke participatie.

Armoedebestrijding is direct gekoppeld aan meedoen in de samenleving. Daar ligt dan ook de directe verbinding met het uitvoeringsprogramma 2016 – 2020 “Kernachtig Sociaal”. Daarin is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk kinderen die opgroeien in een gezinssituatie op het bestaansminimum toegang hebben tot de voorzieningen. In dit uitvoeringsprogramma hebben we het voornemen om preventie en vroegsignalering van schuldenproblematiek te optimaliseren door de samenwerking tussen partners in de ‘armoede’-keten te verbeteren en het preventieve aanbod uit te breiden. Daarbij is jeugd een prioritaire doelgroep. Om armoede in het Westland te verminderen is het van belang om preventie en vroeg signalering te intensiveren. Met dit plan van aanpak versterken we dit onderdeel van het uitvoeringsprogramma. Dit doen we door in het kader van vroegsignalering in spanningen te verrichten rond het verkrijgen van de toegang tot voorzieningen. Gelijktijdig gaan we regie voeren op de dienstverlening en het inzetten van regelingen.

De gemeente Westland levert allerlei inspanningen om armoede en schulden tegen te gaan. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in verbetering van een persoonlijk, duurzaam en effectief schuldhulpverleningsproces. Dit is een continu proces vanwege maatschappelijke ontwikkelingen. Het bevorderen van integraal werken en denken bij de gemeentelijke teams is hiervan een goed voorbeeld. Wat extra aandacht behoeft is de samenhang tussen maatregelen en activiteiten in het kader van schuldhulpverlening en miniregelingen ook wel armoedebelief genoemd. Om een zo’n groot mogelijk effect te krijgen is het nodig om in een zo vroeg mogelijk stadium inwoners van Westland met financiële problemen in beeld te brengen om vroegtijdig hulpverlening in te zetten. Vervolgens is het van belang om de regie te houden op de inzet van bestaande regelingen. Dit is maatwerk. Voor schuldsituaties geldt dat voorkomen beter is dan genezen. Preventief handelen – zoals het geven van voorlichting – kan ertoe leiden dat voorkomen wordt dat (nieuwe) schulden ontstaan of dat schulden groter worden. Zo heeft de afdeling schuldhulpverlening onlangs een voorlichter aangetrokken die voorlichting geeft aan

ondernemers en scholen om meer bekendheid aan schuldhulpverlening te geven. Op dit moment wordt de invulling van deze functie verder ontwikkeld. Op dit gebied liggen nog veel kansen zoals het aangaan van een effectieve samenwerking met Financieel Fit Westland (hierna: FFW). FFW is een publiek-private samenwerking, ontstaan vanuit het Armoedepplatform, waarin de gemeente één van de deelnemende partijen is. Andere partijen zijn het SKT, Rabobank, Schuldhulpmaatje, Diaconaal Platform, Vitis Welzijn en scholen.

Impulsgelden

In de meicirculaire 2018 heeft het Rijk over de periode 2018 – 2020 impulsgelden ter beschikking gesteld. Het ministerie van SZW en de VNG willen met deze middelen een impuls geven aan:

1. de verbetering van de toegang tot én effectiviteit van de gemeentelijke schuldhulpverlening
2. versterking van de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid.

Concreet wil het Rijk stimuleren dat gemeenten méér mensen met schulden weten te vinden. Wanneer deze eenmaal gevonden zijn moet het specifieke aanbod van dienstverlening en regelingen op maat gesneden zijn.

Het Rijk stelt dat de manier waarop gemeenten hier invulling aan geven afhankelijk is van de lokale context. De keuze voor een decentralisatie-uitkering biedt gemeenten ook vrijheid in de besteding van de middelen. (Financiële) verantwoording erover moet worden afgelegd aan de gemeenteraad.

1.2 Doel

We willen meer samenhang krijgen tussen de diverse maatregelen en activiteiten van schuldhulpverlening en de huidige miniregelingen. Dit doen we door:

1. Bestaande structuur buiten de gemeente versterken door het optimaliseren van de samenwerking met Financieel Fit Westland.
2. Inrichten van een monitor voor het bestaande interne proces armoedebeleid.

1.3 Resultaat

Resultaat van dit plan van aanpak:

- zijn we als gemeente een gelijkwaardige partner binnen FFW
- hebben we een monitor op het interne proces armoedebeleid

1.4 Afbakening

Dit plan richt zich op het versterken van het huidige armoedebeleid en gaat over:

- samenwerking met onze partners
- monitoren van het interne uitvoeringsproces armoedebeleid

2 Aanpak

In onze aanpak richten we ons op maatregelen die structurele effecten opleveren. Gezien de huidige (financiële) ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein denken we niet aan het ontwikkelen van nieuwe initiatieven maar kiezen we vooral voor het intensiveren en het verbinden van inspanningen die op dit moment nog teveel afzonderlijk van elkaar worden ingezet. Bedoeld als een kwaliteitsslag voor de huidige dienstverlening. De uitkomsten van de monitoring willen we

gebruiken om in de toekomst efficiënte / effectieve maatregelen te ontwikkelen. Om die reden zetten we in op de samenwerking en monitoring.

Opgemerkt dient te worden dat dit plan van aanpak niet gaat over het door de gemeente actief vinden van armoede, wat een onderdeel is van vroegsignalering. Op jaarbasis is hier op dit moment zo'n € 115.000 voor nodig om te kunnen uitvoeren. Deze kosten zitten vooral in het privacy-proof maken van gegevensdeling. Momenteel bereidt de wetgever wijzigingen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) voor ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. Het voornemen is om per begin 2020 deze wijzigingen in de Wgs te effectueren. De Wgs krijgt in haar concept een wettelijke verankering van vroegsignalering waarmee de wetgever vroegsignalering een impuls geeft. Het is de bedoeling dat de gemeente bij twee of meer signalen van achterstanden in de vaste lasten een eerste gesprek aanbiedt voor schuldhulp. De signalen die de gemeente in het kader van vroegsignalering ontvangt zijn de naam en adresgegevens van de betreffende inwoner en informatie over de achterstand. Deze toekomstige mogelijkheid kan een hogere instroom bij schuldhulpverlening tot gevolg hebben. Dat kan zorgen voor extra initiële kosten en vragen om extra capaciteit. Op dit moment is het nog niet duidelijk in hoeverre de Wgs hier financieel in gaat voorzien.

2.1 Stappenplan

Dit Plan van aanpak kent twee stappen:

1. Optimaliseren samenwerking met Financieel Fit Westland
2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebeleid

2.1.1 Per stap

1. Optimaliseren samenwerking met Financieel Fit Westland

De gemeente vindt het tegengaan van armoede en het vinden van schulden belangrijk. Dit kunnen we niet alleen. We hebben vitale partners nodig waarmee we samen optrekken, ons sociaal kapitaal. Vanuit onze overtuiging dat we moeten aansluiten bij de kracht van de Westlandse gemeenschap nemen we deel aan FFW. Dit initiatief heeft een belangrijke rol in de duurzame aanpak van geldstress, armoede en schulden. Op dit moment ontwikkelt FFW de volgende activiteiten:

- Heldere communicatie over het aanpakken van schulden
- Eén loket waar inwoners van Westland terecht kunnen rondom armoede
- Inzet op preventie van schulden en financiële problemen

Voor de gemeente levert deelname aan FFW in ieder geval op dat er aandacht is voor preventie.

FFW past binnen de faciliterende rol die de gemeente Westland zich in het Westlandprogramma 2018 – 2022 ten doel heeft gesteld. Om FFW een goede start te geven heeft de gemeente tot nu toe een intensief faciliterende rol vervuld door actieve inzet van kennis, praktische hulp en aandacht. Uiteindelijk zal de gemeente toegroeien naar een netwerkende rol binnen FFW. Daarvoor worden er ter inspiratie gemeenten gezocht die goede resultaten in deze rol laten zien.

2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebeleid

Om bij de gemeente de lokale regiefunctie van het (kindgericht) armoedebeleid te versterken is goede monitoring nodig. We hebben behoefte in het zien van samenhang tussen maatregelen en activiteiten die in het kader van schuldhulpverlening en miniregelingen worden uitgevoerd. Dit

biedt ons de mogelijkheid om regie te voeren op een effectieve inzet van bestaande regelingen en optimalisatie van het bestaande interne uitvoeringsproces.

Vanuit het oogpunt van het uitvoeren van effectief beleid verdient het de aanbeveling om het uitgevoerde armoedebeleid te monitoren. De uitvoering van dit beleid bestaat onder andere uit het beschikbaar stellen van inkomensondersteunende regelingen zoals de individuele inkomensvoet of de tegemoetkoming premie aanvullende zorgverzekering. Inwoners van Westland met een inkomen onder een bepaalde inkomensgrens kunnen hier gebruik van maken. Wanneer er sprake is van schuldenproblematiek kunnen deze inwoners ook gebruik maken van de dienstverlening van schuldhulpverlening. Vanuit de integrale kijk op wat een inwoner van Westland nodig heeft om te kunnen meedoen is het voor de gemeente van belang in staat te zijn te monitoren op het gebruik van de gemeentelijke regelingen rondom minima en schuldhulpverlening.

2.1.2 Beschrijving van de situatie

1. Financieel Fit Westland

De gemeente zal in de tweede helft van 2019 FFW beperkt faciliteren door een kwartiermaker te financieren. Doel is om in de netwerkende rol per 1 januari 2020 een gelijkwaardige partner binnen FFW te zijn.

Aan Bureau Akkermans is gevraagd een offerte in te dienen voor een opdracht als kwartiermaker vanaf medio 2019. Het doel van de opdracht is om te zorgen dat FFW per 1 januari 2020 financieel en organisatorisch zelfstandig en los van de gemeente functioneert.

Om dit te realiseren worden in ieder geval de onderstaande taken verwacht:

- Het organiseren van maandelijkse bijeenkomsten voor de partners binnen Financieel Fit Westland.
- Het organiseren van een inspiratiedialoog.
- Het opleveren van een missie- en visiedocument voor Financieel Fit Westland.
- Het 2 maal deelnemen aan de kwartiermakers bijeenkomst van Moedige Dialoog. Dit is een landelijke stuurgroep van lokale netwerken waarin bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties als gelijkwaardige partners samenwerken aan een duurzame aanpak van geldstress, armoede en schulden.
- Het werven van fondsen om de startfase van het netwerk te financieren en projecten op te zetten.
- Het uitwerken en opleveren van een plan van aanpak waarin vroegsignalering en preventie een plek moeten krijgen met daarin opgenomen een jaarplan voor 2019 en 2020 en een begroting.
- Het onderhouden van contacten met (nieuwe) partners namens Financieel Fit Westland.
- Het opzetten van een website ten behoeve van Financieel Fit Westland.

2. Inrichten monitor voor interne proces armoedebeleid

Bij de ontwikkeling van de monitor worden bronbestanden van de diverse gemeentelijke regelingen voor minimabeleid gebruikt. We gaan onderzoeken wat de afhankelijkheden van de monitor zijn. Zo moeten de huidige apart van elkaar functionerende uitvoeringssystemen geschikt gemaakt worden voor het kunnen onderscheiden van managementinformatie. Dit doen we samen met ICT.

3 Beheersing

3.1 Tijdsplanning

3.1.1 Wanneer maken we welke stap?

De Raad wordt in juli 2019 met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de besteding van de impuls gelden. We starten met het aantrekken van een kwartiermaker om FFW een extra impuls te geven richting zelfstandigheid zodat we als gemeente per 1 januari 2020 een gelijkwaardige partner binnen FFW zijn.

We streven ernaar om de interne monitor per eerste kwartaal 2020 operationeel te laten zijn.

3.1.2 Wie voert de stappen uit?

De kwartiermaker is verantwoordelijk voor het zelfstandig maken van FFW en krijgt de tijd om fondsen te werven en samen met de deelnemende partners projecten op te zetten.

De afdeling beleid is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de interne monitor.

3.2 Randvoorwaarden/afhankelijkheden

Nvt.

3.3 Geld

Het rijk stelt door een decentralisatie uitkering middelen ter beschikking voor een impuls armoedebeleid. De inhuur van de kwartiermaker kent een bedrag van € 18.876. Er is nog een bedrag van € 206.124 beschikbaar in 2019 (dit is inclusief het overschot uit 2018) en € 102.000 in 2020. Deze middelen zijn vrij besteedbaar.

Voor het resterende saldo zal na gereedkomen van de monitor een voorstel worden gedaan. In de voorstel kunnen dan de uitkomsten uit de monitor worden meegenomen. Tevens zal dan worden meegenomen wat de structurele bijdrage van de gemeente wordt aan FFW en hoe we deze financieel in de begroting kunnen dekken.

3.4 Risico's

3.4.1 Welke risico's zijn er?

Gemeente heeft met de deelname FFW minder grip op (door)ontwikkeling preventie en vroegsignalering.

Armoedebestrijding is direct gekoppeld aan meedoen in de samenleving. Daar ligt dan ook de directe verbinding met het uitvoeringsprogramma 2016 – 2020 “Kernachtig Sociaal”. In dit uitvoeringsprogramma is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk kinderen die opgroeien in een gezinssituatie op het bestaansminimum toegang hebben tot de voorzieningen. We hebben het voornemen om preventie en vroegsignalering van schuldenproblematiek te optimaliseren door de samenwerking tussen partners in de ‘armoede’-keten te verbeteren. Daarbij is jeugd een

prioritaire doelgroep. Om armoede in het Westland te verminderen is het van belang om preventie en vroegsignalering te intensiveren. Omdat we als gemeente een gelijkwaardige partner binnen FFW zijn, hebben we in onze netwerkende rol een gelijkwaardige positie wanneer het gaat om invulling van deze twee onderwerpen. Om aandacht te vragen is van belang dat we deze twee onderwerpen goed borgen in onze opdracht naar de kwartiermaker FFW.

Niet – totaal – benutten van de impuls gelden kan van invloed zijn op de mate van (door)ontwikkeling armoedebeleid.

Het college heeft de vrijheid in besteding van de impuls gelden. Dat betekent dat de gelden ook voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt dan het armoedebeleid. Met het inrichten van de monitor willen we kunnen onderscheiden waar het armoedebeleid een volgende impuls kan gebruiken. Op het moment dat het college een andere bestemming voor deze impuls gelden formuleert kan er niet verder geïnvesteerd worden.

3.4.2 Hoe groot is de kans dat dit risico zich voordoet?

Dit risico is klein gezien de speerpunten die FFW ontwikkelt.

3.4.3 Wat zijn de mogelijke gevolgen van deze risico's?

Het onvoldoende (door)ontwikkelen van preventie en vroegsignalering.
Voor het vroegsignalering is dit risico nihil, gezien de komende wetswijziging in de Wgs.
Preventie is een speerpunt bij FFW.

3.4.4 Wat voor maatregelen zijn er nodig om de kans op deze risico's en/of de gevolgen te minimaliseren

Goede borging van preventie en vroegsignalering in de opdracht van de kwartiermaker FFW.

3.5 Kwaliteit

n.v.t.

3.6 Communicatie

n.v.t.

4 Belangrijke data

Datum plan van aanpak : 1 juli 2019
Datum uitvoering plan van aanpak gereed : Eerste kwartaal 2020

5 Bijlage(n)

n.v.t.